

ANÀLISI

El negoci de les pensions

JOAN N. CASALS
Ex-president de FIMEC

Fa temps que es veu la necessitat d'engrescar el bon ciutadà que es comenci a fer un raconet particular per a la jubilació, atès que la paga que la Seguretat Social li podrà donar el dia de demà perilla de quedar curta mentre no deixi de disminuir la proporció entre la població activa i la retirada.

Caldria, però, vigilar que aquest noble propòsit d'emparar l'honrat treballador no es converteixi en un pretext per muntar el gran negoci financer a l'esquena de la bona gent estalviadora. Tot dependrà de com s'organitzi el sistema, ja que els instruments de capitalització a llarg termini (30 anys, o més) és difícil que, un any o altre, no presentin algun punt feble el dia menys pensat. Aleshores, el que cal impedir més que tot és que les enormes sumes de reserves durabies que generaran aquests plans puguin, o bé ser un dia objecte de cobdícia per part d'aquells que les volen remenar, o bé puguin ser utilitzades un altre dia en

sentit contrari als interessos generals dels futurs pensionistes o bé, fins i tot, puguin convertir-se en una temptació recaptatòria per a un futur govern ignot.

Diem tot això perquè l'experiència ens demostra, cada cop més, que els instruments financers en què s'acostumen a materialitzar les reserves dels fons i plans de pensions arreu del món són instruments cada vegada més fràgils i volàtils, que constantment estan a mercè de les fluctuacions en les paritats de les divises i dels daltabaixos en els tipus d'interès.

Casino financer mundial

Aquests moviments cada dia són més accelerats, freqüents i imprevistos, cosa que fa molt difícil la gestió d'aquestes muntanyes de recursos, ja que si els administradors dels plans volen treure'n un rendiment crematístic acceptable es veuran impulsats a posar-se de ple en el joc delirant que han imposat els mercats internacionals, nom indulgent amb el

qual es coneixen uns quants milers de *brokers*, repartits pel món, que es passen nit i dia davant la pantalla de l'ordinador, perseguint-se despietadament els uns als altres i sense cap mirament pels estralls que sovint causen a l'economia de la gent que es guanya la vida produint.

I la cosa pitjor és que, per la dimensió descomunal dels seus capitals, els plans i fons de pensions estan condemnats a ser els principals protagonistes de l'esmentat casino financer mundial, esdevenint així destacats culpables d'instabilitats i de crisis econòmiques, seguides de fallides d'indústries i de destrucció de llocs de treball. ¿No és això una gran paradoxa? Perquè ja és ben contradictori que uns legítims estalvis de treballadors puguin ser precisament els que més perjudiquin la gent que treballa. El que passa, però, és que una cosa és la gent que treballa i una altra, molt diferent, és la que remena els fons de pensions buscant fer-hi negoci. De tota manera, la pregunta continua sent la que deïem: ¿què haurà passat d'aquí a 30 o 40 anys amb els estalvis dels treballadors d'avui? ¿Hauran conservat o no el seu poder adquisitiu original?

L'experiència ens mostra que en circumstàncies semblants gairebé mai s'ha conservat aquest valor original. Això vol dir que ja és hora que l'honrat treballador tingui millor sort i posseeixi un sistema de pensions del qual se'n pugui refiar en tots sentits. O sigui, un sistema transparent i fàcil d'entendre per la gent senzilla, sense necessitat de tecnicismes. I, en el mateix sentit, que les seves re-

serve estiguin garantides per una riquesa real que no es pugui fàcilment deformar ni tampoc rovellar o passar de moda ni evaporar, ni menys ocultar... Així doncs, ¿és que per ventura podríem anar a parar a una altra riquesa que no sigui la terra? ¿És a dir, a la conclusió de formar un patrimoni immobiliari de terrenys i solars? En realitat aquesta mena de patrimoni és el que, des de sempre, ha utilitzat la gent rica per posar a cobert segur molts capitals.

Avantatges fiscals

La solució cauria, doncs, pel seu propi pes: bastaria agafar els fons d'inversió immobiliària, que ja existeixen, i donar-los un especial impuls. És a dir, els avantatges fiscals propis d'un sistema de pensions junt amb la regulació adient perquè l'administració del fons no pugui desviar-se del camí de mantenir el valor d'unes reserves sense enganyar-se amb combinacions que, a la llarga, perjudiquen l'economia productiva. En aquest sentit convindrà que, per exemple, l'actiu del fons consisteixi gairebé tot ell en riquesa real que s'està utilitzant també realment. Ja veieu que senzill!

Tan senzill que tampoc seria estrany que, després d'un temps, aquest sistema tan natural i infalible d'assegurar l'estabilitat dels capitals agafés un àmbit més general i servís per encarrilar tota mena d'estalvis reals mitjançant actius financers amb garantia immobiliària. Tal vegada aquesta fiança restaria emoció a la bellugadissa financera, però, certament, l'honrat estalviador no hi tindria res a perdre.